

וכתיב ואיש כי יתן מום וגומר –

And it is written, and a man who places a blemish, etc.

Overview

maintains that חייבי מלקיות שוגגין are exempt from payment. רבא explained that ומכה derives it from מכה מכה.¹ Initially the גמרא thought it may be the פסוק of ומכה and פסוקים יח. However, the גמרא concluded that it is the פסוק of ומכה אדם יומת.² The issue here is whether this מכה מכה is a גז"ש, or is it סמוכין (since מכה מכה and יח are next to each other).

אית דגרסי וסמיך ליה³ ולא מגזירה שוה יליף אלא מסמוכין⁴ -

Some text read 'סמיך ליה' (that יח is next to פסוק), which would indicate that we do not derive the exemption of חייבי מלקיות שוגגין from payment through a מכה מכה, but rather through סמוכין -

offers some support for this contention:

וכן משמע קצת מדשביק קרא דמכה בהמה⁵ ישלמנה ונקיט קרא אחרינא⁶ -

And it somewhat seems so, since the גמרא abandoned the פסוק of מכה בהמה, and mentioned another פסוק.

poses a difficulty with this interpretation:

ומיהו מדפריך בריש החובל⁷ (שם פג, ב) מאי חזית דילפת ממכה בהמה נילף ממכה אדם⁸ -

However, since the גמרא asks in the beginning of החובל, 'why do you prefer

¹ These are the relevant פסוקים (from ויקרא [אמור] פרק כד) discussed here: 1) יח ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש; 2) ומכה נפש אדם יומת.

² The גמרא refers to יח as מכה, since ומכה אדם יומת. 3) יח ואיש כי יתן מום בעמיתו באשר עשה לו. 4) ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש. The גמרא refers to יח as מכה, since ומכה אדם יומת, and a מום happens through הכאה, see the גמרא here.

³ See footnote # 1.

⁴ This is the גירסא in our גמרות. See 'Thinking it over'.

⁵ רבא (still) refer to יח as מכה, since הכאה קאמר, as the גמרא shortly concludes. See footnote # 1.

⁶ This is כא פסוק.

⁷ This is יח פסוק. Initially we assumed the דרשה of מכה מכה to be based on כא פסוק. If מכה מכה is a גז"ש, so even though the גמרא needed to abandon the end of כא פסוק, since it discusses מיתה (but not נזקין), nevertheless it could have kept the מכה מכה פסוק, and utilized it for the גז"ש with יח פסוק. The fact that the גמרא abandoned the entire כא פסוק, indicates that the מכה מכה דרשה, based on יח פסוקים are only a דרשה of סמוכין, but not a גז"ש.

⁸ The ברייתא there is deriving that when the תורה write עין תחת עין, it does not mean literally an eye for an eye, but rather it means a monetary payment. The ברייתא utilized this same דרשה of מכה מכה; meaning that just as by מכה בהמה one pays money, similarly if one wounds a person, he also only pays money.

⁹ The גמרא there asks why derive wounding a person (מכה) from wounding an animal (and therefore say that עין תחת עין means money) let us derive wounding a person from the פסוק of ומכה אדם יומת (which is כא פסוק), so just as there, it means actual killing (not money), so too עין תחת עין means literally an eye for an eye.

to derive it from **מכה בהמה**, let us derive it from **מכה אדם**, this question -
משמע דגזרה שוה הוא⁹ -

Indicates that מכה מכה is a גז"ש -

¹⁰ addresses the obvious question:

והא דהדר ביה מקרא קמא¹¹ משום דאיצטריך למהדר ממכה אדם ולאתויי כי יתן מום בעמיתו -
And the reason the גמרא retracted from the original פסוק, is because since it
was necessary to retract from the end of the פסוק which is **ומכה אדם יומת**,¹² and to
cite instead the גמרא the (יט) of פסוק כי יתן מום בעמיתו, therefore the -

הדר ביה נמי ממכה בהמה וימית מכה נפש בהמה דסמך ליה -
Also retracted from the פסוק of (כא) **מכה בהמה**, and cited instead the פסוק of (יח) **מכה אדם**, which is near the פסוק of (יט) כי יתן מום בעמיתו -

offers an alternate interpretation why the פסוקים were switched:

אי נמי משום דאיצטריך קרא קמא לכדתנא דבי חזקיה¹³ -
Or you may also say, the פסוקים were switched because the initial פסוק (כא) **מכה אדם** is
necessary for the דרשה of תד"ה that are חייבי מיתות שוגגין -

ולמאן דלית ליה¹⁴ נמי איצטריך מה מכה בהמה לרפואה פטור אף מכה אדם כולי -
And even according to the one who disagrees with תד"ה, nevertheless פסוק כא **מכה אדם** is
also necessary to teach us just as wounding an animal for medicinal purposes is
exempt, so too wounding a person, etc. for medicinal purposes, is also exempt -

כדאמרין בריש הנחנקין (סנהדרין פד, ב ושם):

As the גמרא states in the beginning of פרק הנחנקין.

Summary

(סמוכין not) גז"ש is a מכה מכה (seemingly) concludes that תוספות.

Thinking it over

If we assume that מכה מכה is a גז"ש (not סמוכין), should the גירסא still be 'וסמך ליה'?

⁹ If מכה מכה means (just) סמוכין how can the גמרא ask that instead of deriving (פסוק יט) מכה אדם from (פסוק יח) מכה בהמה, which are סמוכין, we should derive (פסוק יט) מכה אדם from (פסוק יח) מכה בהמה; but they are not סמוכין, so what is the question? However, if we say that מכה מכה is a גז"ש so it makes no difference where the פסוקים are, relative to each other, the גמרא's question is understood; why use a גז"ש to compare a person to an animal, when we can compare a person to a person.

¹⁰ See footnote # 6.

¹¹ ומכה בהמה ישלמנה פסוק כא.

¹² This פסוק is not concerning נזקין (עין תחת עין), but rather מיתה.

¹³ See previously on this עמוד.

¹⁴ See previously on this עמוד [TIE footnote # 18 and (text by footnote) # 19].